

Motion till riksdagen

1989/90:Jo44

av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:123 Fisket

Propositionen är i första hand en följd av de överenskommelser som träffats inom EFTA och det avtal statsministern undertecknade i Oslo den 15 mars 1989 samt den utredning jordbruksministern tillsatte den 1 december 1989, den s.k. Hallmanska utredningen.

Det kan konstateras att Hallmans utredning inte i någon högre grad påverkat propositionen, vilket är naturligt då utredningen genomsyras av okunighet om såväl fiskets villkor som de möjligheter EFTA-överenskommelserna trots allt innebär.

Det finns i EFTA-överenskommelsen en frist för genomförandet av densamma fram till utgången av 1993. Detta under förutsättning att riksdagen godkänner de ändringar i konventionen som föreslås. I sammanhanget är det viktigt att konstatera att Sverige inte kan gå före och avreglera, innan övriga EFTA-länder vidtagit samma åtgärder. I propositionen framhåller jordbruksministern att "det är nödvändigt att förändringarna i vårt land håller jämna steg med andra länders". Det kan dock konstateras att när jordbruksministern fryser stödet till det svenska fisket, utökar norska staten stödet till sina fiskare. Man kan här bl. a. peka på den kraftiga höjning av det särskilda avdraget för fiskare, som norska stortinget beslutade om i höstas. De norska fiskarna, liksom de isländska, gynnas kraftigt skattemässigt och har där stora fördelar framför svenskt fiske.

Villkoren för svenskt fiske

De förändringar som nu genomförs får, enligt vår mening, inte rubba det svenska fiskets konkurrensförutsättningar. Redan 1992 införes rätt att direktlanda fångster i andra EFTA-länder. Det är då nödvändigt att det sker på lika villkor. Den norska råfiskloven, dvs. att Norges Salgslag har ensamrätt till all förstahandsmottagning och då även den svenska, kan efter denna tidpunkt inte längre gälla. I annat fall skulle EFTA-överenskommelsen sättas ur spel. Det är också angeläget att de svenska fisketillgångarna skyddas. Att byta fiskerättigheter mot annat, såsom tullåttnader, får ej förekomma. I de avtal som bilateralt skall komma till stånd skall, enligt vår mening, regeln gälla, att fisk bytes mot fisk till samma värde. Att träffa uppgörelser, såsom skett med EG i det s.k. anpassningsavtalet, är förkastligt.

Vi har i en kommittémotion i anslutning till forskningspropositionen före-

slagit att den marina forskningen skall samordnas och avföras från fiskeristyrelsens verksamhet. Vår uppfattning härvidlag står fast.

Mot. 1989/90
Jo44

Vi delar propositionens uppfattning att yrkesfiskarlicensen skall vara kvar, men anser att loggbokspunkten kan slopas med undantag för fiske i utländsk zon. Tillräcklig kontroll erhålles genom landningsnotorna, om dessa kompletteras med fiskeområde. En sådan åtgärd skulle bespara fiskaren mycket arbete och ändå svara mot de krav på kontroll som med hänsyn till kvotutnyttjande kan behövas.

Fisket spelar även en viktig regionalpolitisk roll. I propositionen redovisas uppgifter om fiskets omfattning och betydelse uttryckt i land och fångster och antalet yrkesverksamma.

Även om antalet sysselsatta och fångstens storlek inom insjöfisket är relativt begränsad, är denna näringsverksamhet av betydelse för att vidmakthålla och utveckla en levande skärgård och landsbygd runt våra större vattendrag. I nsjöfisket, som i dag sysselsätter ca 250 yrkesfiskare, har enligt vår uppfattning goda utvecklingsmöjligheter.

Det statliga stödet till fisket

Som framhålls i propositionen är det nödvändigt att förändringarna under övergångstiden håller jämna steg med andra länders. När nu Sverige fryser stödet för det svenska fisket är vi på väg att komma i underläge, då t.ex. Norge genomför speciella skattelättnader för sina fiskare och dessutom höjer det belopp som utgår som stöd till deras fiske.

Men det är ännu viktigare att samma regler för stöd i EFTA-länderna gäller efter utgången av 1993. Genom att andra länder omvandlar sitt stöd kan Sveriges fiskare komma i ett konkurrensläge som innebär ytterligare svårigheter, utöver de som EFTA-överenskommelsen skapar om dess regler följes.

Jordbruksministern skriver i propositionen att det behövs ytterligare underlagsmaterial för preciseringar av anpassningen, och han har för avsikt att återkomma till regeringen med ett särskilt uppdrag till jordbruksnämnden och fiskeristyrelsen om en utredning. I en sådan utredning är det, enligt vår mening, nödvändigt att ta till vara de unika kunskaper som finns inom fiskerinäringen, och som i många fall de statliga verken saknar.

Vi föreslår därför att utredningen bedrivs i samråd med näringen. Det samma gäller den utredning som skall anförtros jordbruksnämnden när det gäller dels frågan om att behålla överskottshantering med lägstapriser för sill/strömming, dels frågan under vilka omständigheter ett regionalpolitiskt stöd kan vara förenligt med EFTA-överenskommelsen samt huruvida det är möjligt att använda prisregleringsavgiften för att finansiera tillåtna stöd.

Laxfisket

Skyddet av de naturreproducerande stammarna är en angelägenhet för samtliga Östersjöstater. Genom uppdelningen av den s.k. vita zonen har begränsningar av uttagen av lax kunnat ske, då det fria rovfiske som bedrevs har kunnat regleras. Även om laxbeståndet i Östersjön är starkt, troligen bättre än på mycket länge, innebär begränsningarna för tredje land att en hel del

lax sparats. Trots att fångsterna i egentliga Östersjön endast innehåller 10–15 % naturreproducerande lax borde dessa begränsningar ändå innebära en förbättrad återvandring.

Det är angeläget att internationella avtal ingås, där ett tak för de totala uttagen sätts, och en rättvis fördelning sker, där Sverige får sin rättmätiga andel i förhållande till vattenareal, reproduktion och traditionellt fiske. Vi vill erinra om utrikesutskottets uttalande i betänkande 1987/88:33, som riksdagen antog:

Utskottet utgår från att regeringen, såväl vid förhandlingarna inom ramen för fiskerikommissionen för Östersjön, som i bilaterala förhandlingar med Sovjetunionen och andra länder (främst EG), kommer att tillse att fisket inom den nya svenska fiskezonen skall ske under ansvar för god beståndsvård samt att svenska fiskare inom ramen för god beståndsvård ändå skall ges ökade fångstmöjligheter inom det egna vattnet.

Det är enligt vad utskottet förstår, regeringens uttalade mål att tredje-landsfiske i den tidigare vita zonen skall skäras ner väsentligt under nästa år, i syfte att skydda torsk- och laxbeståndet. Det är även regeringens mål att på sikt ytterligare skära ned andra länders kvoter i det berörda området. Utskottet stöder detta mål.

Prisregleringen på fisk budgetåret 1990/91

Den överenskommelse som träffats när det gäller normpriserna på fisk innebär att stödet till fisket fryses på samma nivå som innevarande år. Dock har omräkningar och andra prioriteringar gjorts som innebär en, om än otillräcklig, uppräkning av priserna. Då såväl fiskets förhandlingsdelegation som konsumentdelegationen och jordbruksnämnden godkänt uppgörelsen finner vi ingen anledning att frånga densamma.

Vi vill dock göra ett påpekande. Det gäller stödet till foderfisk som i årets avtal får uppgå till 12 milj. kr.

På grund av kris inom pälsdjursbranschen minskar försäljningen till djurföda. Det gäller även den export som funnits till Finland. Denna foderfisk har betalats med ett högre pris, vilket varit positivt för lönsamheten i sill/strömmingfisket, i synnerhet på syd- och ostkusten.

Den övriga delen av foderfisken avsätts för tillverkning av mjöl och olja, som – även om förbrukningen minskar i Sverige – har en marknad långt utöver det som produceras inom landet.

På grund av de ändrade förhållanden som inträder genom EFTA-överenskommelsen och ändrade marknadsförhållanden, föreslår vi att statens jordbruksnämnd erhåller rätt och möjlighet att ändra på nuvarande regler för stöd till foderfisken.

Den statliga fiskerid administrationen

Vi delar jordbruksministerns uppfattning att den statliga fiskerid administrationen behöver förenklas, effektiviseras och anpassas till EFTA-konventionen. Vi anser dock att fiskenäringens kompetens skall tillvaratas och utnytt-

jas i det kommande utredningsarbetet. Vi förutsätter att den föreslagna utredningen leder till att ett fristående centralt fiskeriverk bibehålls.

I enlighet med riksdagens tidigare ställningstagande bör även fiskenämndernas kompetens tillvaratas.

Mot. 1989/90
Jo44

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om villkoren för svenskt fiske.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det statliga stödet till fisket.
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om laxfisket.
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prisregleringen på fisk budgetåret 1990/91.
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den statliga fiskeriadминистраtionen.
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om insjöfiskets utvecklingsmöjligheter och regionalpolitiska roll.

Stockholm den 17 april 1990

Sven Eric Lorentzon (m)

Jens Eriksson (m)

Ingvar Eriksson (m)

Carl G Nilsson (m)

Ivar Virgin (m)

Mona Saint Cyr (m)

Birgit Henriksson (m)

Hans Dau (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Anders G Högmark (m)

Karl-Gösta Svenson (m)